

- 17 ἔχω ἀποκριτικόν σας σεβάσμιόν μοι γράμμα διὰ τὴν περιλαβὴν τῶν ἄσπρων,
καὶ
18 τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀνωτέρω ἀποδείξεων· σήμερον μᾶς ἦλθε ἔνδοξος ντιβάν
19 τεσκερές, καὶ γράμμα τοῦ δραγουμάνου τοῦ μωρέως, μὲ σφοδρὰν προστα-
γὴν, ὅχι μό-
20 νον δι' ἐμέ, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλους τοὺς ἀρχιερεῖς τῆς πελοποννήσου, διὰ νὰ
ὑπάγωμεν εἰς
21 τριπολιζὰν διὰ τινὰς ὑποθέσεις, εἰς ἡμᾶς ἀδήλους ἀφορώσας εἰς σύστασιν
τοῦ κοι-
22 νοῦ ὡς γράφουν, καὶ ἀποφάσισα διὰ νὰ ὑπάγω αὐριον, καὶ ὁ ἅγιος θεὸς
διὰ τῶν
23 θεοπειθῶν σας εὐχῶν νὰ μᾶς φυλάξῃ ἀπὸ τὴν ἐπιτρέχουσαν ἐκεῖσε πανώλην.
24 ταῦτα προσκυνητικῶς, τὰ δὲ πανίερα αὐτῆς ἔτη εἶσαν θεόθεν πλεῖστα καὶ
πανευδαίμονα
- 25 ≠
<, αψηβ^ω : ἰουνίου σι^η
26 τῆς ὑμετέρας πανιερότητος ἐν χ(ριστ)ῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
2^α X. 27 καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς
28 † ὁ μονεμβασίας Ἰγνάτιος

[Εἰς τὴν τρίτην σελίδα καὶ καθέτως ἐπ' αὐτήν]

- 3^η X. 1 ἀπεκρίθη 500: γρόσια εἰς τὸ κοινὸν
2 τῆς ἁγίας τοῦ χω μεγά:

Verso

- 1^η X. 1 Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ μητροπολίτῃ τῆς ἁγιωτάτης μητρο-
2 πόλεως κυζίκου κω κω ἀγαπίῳ σεβασμιωτάτῳ μοι γέροντι προσκυνητικῶς
3 εἰς βασιλεύουσαν

¹ (ἰσπανικὸς κηρὸς μετὰ βούλλας)

Ὁ Κυζίκου Ἀγάπιος δηλοῖ, ὅτι ἀφίνει καὶ καταλείπει τὰ εἰς Σίφνον ἀποσταλέντα πράγματά του εἰς τὸν ἀνεψιόν του Νικόλαον, ἵνα τὰ ἔχῃ ὡς κύριος, οὐδενὸς ἄλλου συγ-

γενοῦς δικαιουμένου νὰ προβάλλῃ ἀξιώσεις ἐπ' αὐτῶν, καὶ δυνάμενος ἐφ' ὅσον καὶ καθ' ὅσον θέλει καὶ ἐπιθυμεῖ, νὰ δώσῃ μέρος αὐτῶν εἰς τὴν ἀδελφήν του Μαρίαν. Εἰς ἔνδειξιν δὲ συνετάχθη τὸ παρὸν ἐνυπόγραφον καὶ ἐνσφράγιστον ἐπιβεβαιωτήριο γράμμα, ὅπερ παρεδόθη εἰς τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Νικόλαον.

Ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Ἀγαπίου Νικόλαος εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀντωνίου, ὁ γνωστὸς καὶ ὡς τζελεπῆς Νικολάκης (50, 59, 66, 73). Ἐκ τοῦ παρόντος πληροφοροῦμεθα, ὅτι οὗτος εἶχε καὶ ἀδελφήν ὀνόματι Μαρίαν, περὶ ἧς ὁμως οὐδὲν ἕτερον γνωρίζω.

Ὁ συντάκτης χαρακτηρίζει τὸ ἔγγραφον ὡς ἐπιβεβαιωτήριο γράμμα (στίχ. 7). Διότι βεβαιοῖ ὅτι ἀφίνει καὶ καταλείπει τὰ πράγματα εἰς τὸν ἀνεψιὸν του Νικολάκην, ἵνα τὰ ἔχῃ ὡς ἴδια. Χαρακτηριστικὸν δὲ εἶναι ὅτι τὸν ἀποκαθιστᾷ πληρεξούσιον οἰκοκύρην (στίχ. 3 - 4) ἥτοι ὁ Ἀγάπιος παρέχει τὴν ἐντολὴν καὶ πληρεξουσιότητα εἰς τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Νικόλαον, ὅπως ἐπιληφθῇ τῆς κυριότητος αὐτῶν ἢ, ἄλλως, ὁ Νικόλαος καθίσταται κύριος τῶν πραγμάτων τοῦ Ἀγαπίου κατ' ἐντολὴν τούτου. *Οἰκοκύρης* σημαίνει «κύριος». Παρὰ ταῦτα δὲν νομίζω ὅτι τὸ ἔγγραφον ἀποτελεῖ ἐπικύρωσιν γενομένης δωρεᾶς, ἥτις ἐπομένως εἶχε συσταθῇ προφορικῶς. Διότι, ἂν τοῦτο ἀπετέλει, δὲν θὰ ἐγένετο χρῆσις ἐνεστώτος ἐν στίχῳ 3 (*ἀφίνομεν καὶ καταλείπομεν . . . ἀποκαθιστῶντες αὐτὸν πληρεξούσιον οἰκοκύρην*: στίχ. 3 - 4) ἀλλ' ἀορίστου. Φρονῶ, τοῦναντίον, ὅτι εἶναι τοῦτο δωρητήριον καὶ ὅτι ἐπομένως ὁλόκληρος ἡ πρότασις ἀπὸ στίχ. 6 - 8 πρέπει νὰ ληφθῇ ὡς ἐνιαία καὶ ἔχουσα μίαν σημασίαν ἥτοι ὅτι ἐγένετο τὸ παρὸν ἐπιβεβαιωτικὸν τῆς συντελουμένης δωρεᾶς γράμμα, τουτέστι τὸ δωρητήριον ὅπερ παραδίδεται εἰς ἔνδειξιν τῷ ἀνεψιῷ ἡμῶν νικολάῳ (στίχ. 8). Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ἡ δωρεὰ κατηρτίζετο κατὰ τὸ δίκαιον τῆς Σίφνου ἀλλὰ καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου συντάσσεται τὸ παρὸν, ἐγγράφως. Ἄλλως τε ὡς μαρτυρεῖ τὸ Κεφ. Γ' τῶν γραπτῶν ἐθίμων Θήρας καὶ Ἀνάφης τοῦ ἔτους 1797 (Λ, ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ, *Συλλογὴ τοπικῶν τῆς Ἑλλάδος συνηθειῶν*, Ἀθῆναι 1856, σελ. 154 = ΖΕΠΩΝ, *Jus graecoromanum*, 8, Ἀθῆναι 1931, σελ. 508), τὰ δωρητήρια ἐκαλοῦντο *γράμματα χαρισμάτων*, ἐξ οὗ προκύπτει ὅτι διὰ τὴν ἐγκυρότητα τῶν χαρισμάτων ἀπητοῦντο *γράμματα*, ἥτοι ἔγγραφον. Χαρακτηριστικὴ δὲ εἶναι ἡ σύμπτωσις τοῦ ὄρου *γράμματα* τῶν ἐθίμων, μὲ τὸ ὅμοιον τοῦ παρόντος, σημαίνοντος ἐπίσης ἔγγραφον. Φαίνεται ὅτι ἔγγραφον ἐπὶ Τουρκοκρατίας μόνον ἐν Ἀνδρῶ καὶ ἴσως καὶ ἐν Νάξῳ δὲν ἀπητεῖτο. Βλέπε ΖΕΠΩΝ, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 475.

Νομίζω ὅτι ἡ δωρεὰ εἶναι ὑπὸ ὄρον. Οὗτος συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ δώσῃ ὁ Νικόλαος ἐκ τῶν ἐπίπλων εἰς τινὰ ἄλλον πλὴν τῆς ἀδελφῆς του Μαρίας. Ἀλλὰ καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς αὐθαιρέτου αὐτοῦ βουλήσεως, τῆς ἀδελφῆς του Μαρίας μὴ δυναμένης νὰ προβάλλῃ ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν πραγμάτων.

Τὸ ἔγγραφον πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπίσημον, ἐφ' ὅσον ἔχει συνταχθῇ ὑπὸ μητροπολίτου καὶ φέρει καὶ τὴν σφραγίδά του. Τὸ κείμενον ἐγράφη δι' ἄλλης γραφίδος, ἔθεσε

δὲ ὑπ' αὐτὸ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ὁ Ἀγάπιος, ὅστις ἄλλως τε εἶχε διαφόρους γραμματικούς κατὰ καιροὺς παρ' αὐτῷ (94, στίχ. 35). Διὰ τρίτης χειρὸς ἐγράφη τὸ Verso. Κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα, διὰ χειρὸς αὐτοῦ τούτου τοῦ δωρεοδόχου, τοῦ Νικολάου. Ἐγράφη δέ, καθ' ἃ ρητῶς ἀναφέρεται, ἓνα καὶ πλεον μῆνα μετὰ τὴν σύνταξιν καὶ ὑπογραφὴν τοῦ κειμένου.

- 1 Ἰ Διὰ τοῦ παρόντος ἐνυπογράφου, καὶ ἐνσφραγίστου ἀποδεικτικοῦ ἡμῶν) γράμματος δηλο-
- 2 ποιούμεν, ὅτι τὰ ἅπερ ἔχομεν εἰς σίφνον σταλέντια πράγματα, αὐτὰ ταῦτα
- 3 ἀφίνομεν καὶ καταλείπομεν τῷ ἀνεπιῶ ἡμῶν νικολάῳ ἀποκαθιστῶντες πληρε-
- 4 ξούσιον οἰκοκύρην ἐκείνων, μηδενὸς ἄλλου συγγενοῦς ἐναντιουμένου ἢ ἀντιλέγοντος αὐτόν,
- 5 εἰμὴ μόνον, ἐὰν οἰκειοθελῶς, καὶ αὐθαιρέτῳ γνώμῃ θελήσῃ δοῦναί τ(ῶν) πραγμάτ(ων)
- 6 ἐκείν(ων) καὶ τῇ αὐταδέλφῃ αὐτοῦ μαρίᾳ. ὅθεν καὶ εἰς ἐνδειξιν ἐγένετο
- 7 καὶ τὸ παρὸν ἡμῶν) ἐνυπόγραφον, καὶ ἐ(ν)σφραγίστον ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα,
- 8 καὶ ἐδόθη τῷ ἀνεπιῶ ἡμῶν νικολάῳ

9

,αψ'δ^η σεπτεμβρίου ε

2^α X. 10

Ἰ ὁ Κυζίκου Ἀγάπιος βεβαιοῖ :

Verso

- 3^η X. 1 γράμμα διὰ τὰ πράγματα ὁποῦ
- 3 ἔχω εἰς σίφνον ἄψ'δ^η ὁκτωβρ
- < ιβ

85

Κοινὴ χρεωστικὴ ὁμολογία Σίφνου

Φύλλον χαρτου
0,330×0,230

1784, Δεκεμβρίου 2
Σίφνος

Ἱερεῖς, προεστῶτες, ἐπίτροποι, οἰκοκύρηδες καὶ ὅλος ὁ κοινὸς λαὸς τῆς νήσου Σίφνου ὁμολογοῦν διὰ τοῦ παρόντος ὅτι ἔλαβον παρὰ τοῦ ἁγίου Κυζίκου Ἀγαπίου Γρουπάρη δάνειον διὰ τὸ κοινὸν τῆς Σίφνου ἐκ πέντε πουργίων ὑπὸ τοὺς ἀκολούθους ὅρους.

44

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ